

*Батлан хамгаалахын сайдын
2025 оны “Батлан хамгаалах яамнаас баримтлах
эрдэмтэн бэлтгэх бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн
батлах тухай” А/317 дугаар тушаалын хавсралт*

**БАТЛАН ХАМГААЛАХ ЯАМНААС БАРИМТЛАХ
ЭРДЭМТЭН БЭЛТГЭХ БОДЛОГО**

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Батлан хамгаалах яамнаас баримтлах эрдэмтэн бэлтгэх бодлого нь Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, батлан хамгаалах болон боловсрол, шинжлэх ухааны салбарын хууль тогтоомж, төрийн бодлого, батлан хамгаалах салбарт шинжлэх ухаан, технологи, инновацыг хөгжүүлэх талаар баримталж буй бодлого, хүний нөөцийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлттэй уялдсан эрдэмтний нөөц бүрдүүлэхэд баримтлах үндсэн баримт бичиг мөн.

1.2. Энэхүү бодлогын баримт бичиг нь Батлан хамгаалах салбарт эрдмийн зэрэгтэй хүний нөөцийг бүрдүүлэх, сургах, нийгмийн баталгааг хангахаас гадна үндэсний аюулгүй байдлыг хангах тусгайлсан чиг үүрэг бүхий байгууллага, төрийн цэргийн байгууллагуудад эрдэмтэн бэлтгэхэд дэмжлэг үзүүлэх замаар оюуны өндөр мэдлэг, чадвартай хүний нөөцийг бий болгоход чиглэнэ.

**Хоёр. Эрдэмтэн бэлтгэх бодлогын зорилго,
баримтлах зарчим**

2.1. Бодлогын зорилго:

Цэргийн шинжлэх ухаан, батлан хамгаалах судлал, аюулгүй байдлын чиглэлээр эрдэм шинжилгээний ажил эрхлэх, судалгаа хийх, сургалт явуулах оюуны мэдлэг, чадавхтай эрдэмтдийн нөөц бүрдүүлэх, тэднийг сургаж бэлтгэх, мэдлэг боловсролыг нь дээшлүүлэх, хөгжүүлэх, тогтвортой ажиллах нөхцөлийг хангаж, үр дүнтэй ашиглахад оршино.

2.2. Бодлогын зарчим:

2.2.1. Үндэсний аюулгүй байдлыг хангах болон батлан хамгаалах бодлого, үйл ажиллагаатай уялдсан байх;

2.2.2. Төрөөс дээд боловсролын талаар баримтлах бодлоготой уялдсан байх;

2.2.3. Шинжлэх ухаанд суурилсан, технологийн хөгжил, инновацад тулгуурласан байх;

2.2.4. Өнөө үеийн зэвсэгт тэмцлийн арга, хэлбэрт гарч буй өөрчлөлт, үр дүнд хийсэн судалгаа, дүгнэлтэд үндэслэсэн байх.

Гурав. Эрдэмтэн бэлтгэх чиглэл

3.1. Цэргийн шинжлэх ухаан;

3.2. Батлан хамгаалах судлал;

3.3. Аюулгүй байдал судлал.

Дөрөв. Эрдэмтэн бэлтгэх сургалтын тогтолцоо

4.1. Батлан хамгаалах яамнаас баримтлах эрдэмтэн бэлтгэх сургалтын тогтолцоо нь эрдэмтэн бэлтгэх зорилгыг хангахад үйлчилдэг удирдлага, зохион

байгуулалт, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ, сургалт, судалгаа, туршилтын орчин гэсэн харилцан уялдаа холбоо бүхий үйл ажиллагааны цогц байна.

4.2. Батлан хамгаалах яамнаас баримтлах эрдэмтэн бэлтгэх сургалтын тогтолцоо нь Батлан хамгаалах салбарын хүний нөөцийн бодлого, төлөвлөлт, үндэсний аюулгүй байдлыг хангах тусгайлсан чиг үүрэг бүхий байгууллага, төрийн цэргийн байгууллагуудтай харилцан уялдаатайгаар зохион байгуулагдах сургалтын үндсэн болон дэд тогтолцооноос бүрдэнэ.

4.3. Сургалтын үндсэн тогтолцоо гэдэгт Боловсролын яамнаас тогтоосон чиглэлийн дагуу ҮБХИС дээр зохион байгуулах докторын сургалтыг ойлгоно.

4.4. Сургалтын дэд тогтолцоонд батлан хамгаалахын хүний нөөцийн бодлогод нийцүүлэн гадаад ба дотоодод докторын бусад сургалтад бодлогоор, системтэйгээр хамруулах асуудлыг авч үзнэ.

Тав. Эрдэмтэн бэлтгэх арга, хэлбэр

5.1. Сургалтыг зохион байгуулалтаар нь өдрийн болон эчнээ сургалт;

5.2. Сургалтад хамрагдах хүрээгээр нь батлан хамгаалах байгууллагын ба төрийн цэргийн байгууллагын;

5.3. Сургалтын аргаар нь идэвхтэй, харилцан идэвхтэй буюу интерактив;

5.4. Сургалтын хэлбэрээр нь танхимын сургалт, зайн сургалт (online, offline), хосолсон;

5.5. Шатлалаар нь докторын сургалт, докторын дараах сургалт гэж ангилна.

Зургаа. Удирдлага, зохицуулалт

6.1. Энэхүү бодлогыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой удирдлага, зохион байгуулалтын асуудлыг Батлан хамгаалах яамны Шинжлэх ухаан, технологи, инновацын зөвлөл хариуцаж, салбарын эрдэмтдийг бэлтгэх төлөвлөгөөнд үндэсний аюулгүй байдлыг хангах тусгайлсан чиг үүрэг бүхий бусад байгууллага, төрийн цэргийн байгууллагуудын захиалгыг тусгаж, Батлан хамгаалахын сайдын тушаалаар баталгаажуулна.

6.2. Батлан хамгаалах яам (цаашид “БХЯ” гэх) нь бэлтгэгдсэн эрдэмтдийнхээ нөөцөд шинжилгээ хийсний үндсэн дээр цаашид эрдэмтэн бэлтгэх хэрэгцээ шаардлага, хэтийн төлөв, сургах чиглэлд 3 жил тутам тодотгол хийнэ.

6.3. Эрдмийн зэрэг хамгаалсан докторуудаас докторын дараах сургалтад суралцах (эрдмийн зэрэг хамгаалах)-д сургалтын болон хамгаалах зардалд 50 хүртэл хувийн хөнгөлөлт үзүүлж болно.

6.4. Эрдэмтнийг Үндэсний батлан хамгаалахын их сургууль (цаашид “ҮБХИС” гэх)-д бэлтгэх нь:

6.4.1. ҮБХИС нь эрдэмтэн бэлтгэх бодлогын хүрээнд докторын өдөр (эчнээ)-ийн ангийн сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулж, сургалтыг чанартай, тасралтгүй зохион байгуулах, оюуны өндөр чадавхтай, мэргэшсэн, эрдмийн

зэрэгтэй багш нараар сургалтын хөтөлбөрийн дагуу хичээл заалгах, эрдэмтэн бэлтгэх зэрэг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

6.4.2.БХЯ-ны Шинжлэх ухаан, технологи, инновацын зөвлөл нь ҮБХИС-ийн докторын өдрийн анги (эчнээ)-д суралцахаар сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн 5 хүртэлх цэргийн алба хаагч (офицер, ахлагч)-ийн судалгааны ажлын сэдвийг хэлэлцэн, баталж, суралцуулах тухай асуудлыг Батлан хамгаалахын сайдын тушаалаар баталгаажуулах бөгөөд БХЯ, ЗХЖШ-ын харьяа байгууллагуудаас докторын өдөр (эчнээ)-ийн ангид элсэн суралцагчдын сургалтын зардлыг БХЯ хариуцна.

6.4.3.энэ бодлогын 6.4.2-т заасан докторын өдөр (эчнээ)-ийн ангид элсэн суралцах цэргийн алба хаагчдын судалгааны ажлын сэдвийг яамны Шинжлэх ухаан, технологи, инновацын зөвлөл болон Зэвсэгт хүчний Жанжин штаб нь тусгайлан өгч болно.

6.4.4.докторын өдөр (эчнээ)-ийн ангид БХЯ, ЗХЖШ-ын харьяа байгууллагуудаас элсэн суралцагчдыг ҮБХИС-ийн Эрдмийн сургуулийн үндсэн ажилтнаар, докторын зэргээ амжилттай хамгаалсан эрдэмтдийг БХЭШХ-ийн эрдэм шинжилгээний үндсэн ажилтнаар томилж, албан тушаалын цалингийн зэрэглэлээр цалинжуулна. Бусад төрийн цэргийн болон хууль сахиулах байгууллагуудаас элсэн суралцагчдыг ҮБХИС-ийн докторант гэж үзнэ.

6.4.5.энэ бодлогын хүрээнд ажил, үүргийн шаардлагаас хамааран ҮБХИС-ийн докторын эчнээ сургалтад жилд 2-оос доошгүй цэргийн алба хаагчийг суралцуулж болно.

6.4.6.энэ бодлогын 6.4.2-д зааснаас бусад офицер, ахлагч, энгийн алба хаагч нь ҮБХИС-ийн докторантурын сургалтад төлбөртэйгөөр суралцана.

6.4.7.үндэсний аюулгүй байдлыг хангах тусгайлсан чиг үүрэг бүхий байгууллага, төрийн цэргийн байгууллагуудын захиалгаар эрдэмтдийг байгууллагын зардлаар эсвэл хувь хүний зардлаар нь сургаж, бэлтгэж болно.

6.4.8.докторант нь суралцах хугацаандаа батлагдсан сэдвийнхээ хүрээнд ҮБХИС-ийн сургалт, эрдэм шинжилгээний ажилд оролцож, шинжлэх ухааны танин мэдэхүйн бүтээлч арга зүй, судалгааны ажлын арга барил эзэмшинэ.

6.4.9.ҮБХИС-ийн номын санд эрдэмтдийн бүтээл, судалгааны ажил (нууцын зэрэглэлгүй)-ыг цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлж, тэдгээрийг эрдэмтэд, судлаачид өдөр тутмынхаа ажилд тогтмол хэрэглэх, мэдлэгээ дээшлүүлэх, оюуны чадавхаа хөгжүүлэхэд ашиглах, судалгааны эргэлтэд оруулах боломжийг бүрдүүлнэ.

6.5. Эрдэмтнийг гадаад улсын цэргийн академи, их сургуульд бэлтгэх нь:

6.5.1.батлан хамгаалах салбарын тулгамдсан асуудал, эрэлт хэрэгцээ, хэтийн бодлогод тулгуурлан гадаад улсад техник, технологи, инновацын чиглэл болон шинжлэх ухааны нэн шаардлагатай бусад чиглэлээр жилд 2 хүртэл доктор (Ph.D), 4 жил тутамд 1 доктор (Sc.D)-ыг бэлтгэнэ.

6.5.2.цэргийн хамтын ажиллагаатай улс орнуудад сургалтын гэрээний үндсэн дээр хөнгөлөлттэй нөхцөл ба буцалтгүй тусламжийн хүрээнд ахисан түвшинд суралцуулах асуудлыг тухайн жилийн хамтын ажиллагааны төлөвлөгөөнд заасны дагуу хэрэгжүүлнэ.

6.6. Бэлтгэгдсэн эрдэмтдийг байршуулах, хөгжүүлэх чиглэл:

6.6.1.гадаад, дотоодын цэргийн академи, их сургуульд доктор болон шинжлэх ухааны докторын зэрэг хамгаалсан эрдэмтдийг батлан хамгаалах салбарын шинжлэх ухаан, технологи, инновацыг хөгжүүлэх үйл ажиллагаанд

оролцуулах, ҮБХИС, БХЭШХ-д үндсэн ажилтнаар тогтвор суурьшилтай ажиллуулах бодлого баримтална. Энэ бодлогын 6.4.5-д заасан цэргийн алба хаагчдад хамаарахгүй.

6.6.2.албан ажлын хэрэгцээ, шаардлагыг харгалзан хууль тогтоомжийн дагуу докторын зэрэгтэй хүний нөөцийг сэлгэн болон шилжүүлэн ажиллуулж болно.

6.6.3.бэлтгэгдсэн эрдэмтэд нь докторантын эрдэм шинжилгээний ажлыг удирдаж, шинэ мэдлэг, шинэлэг үр дүн, ач холбогдолтой нэг сэдэвт бүтээл хамгаалуулах замаар энэхүү бодлогыг дэмжинэ.

6.6.4.гадаад хамтын ажиллагааны хүрээнд цэргийн эрдэмтдийг гадаадын улсад судлаач солилцоогоор ажиллуулах, гадаадад зохион байгуулагдах эрдэм шинжилгээний хурал, семинар, сургалтад хамруулах замаар тэдний мэдлэг, боловсролыг нь дээшлүүлж, хөгжүүлнэ.

6.6.5.докторын зэрэгтэй алба хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах, эрүүл мэндийг хамгаалах хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулж үе шаттай хэрэгжүүлэх, шаардлагатай хөрөнгө, нөөцийг байгууллагын төсөвт жил бүр тусган зориулалтын дагуу зарцуулна.

6.6.6.байгууллагын саналаар зарим чухал шаардлагатай мэргэжлийн эрдэмтдийг алба хаах насны дээд хязгаарт хүрсэн ч сургалт, судалгааны байгууллагад дахин ажиллах хугацааг сунган ажиллуулж болно.

Долоо. Санхүүгийн эх үүсвэр

7.1. Аюулгүй байдал, цэрэг, батлан хамгаалахын чиглэлээр эрдэмтэн бэлтгэх бодлогыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай санхүүгийн эх үүсвэр:

- Улсын төсөв;
- Зэвсэгт хүчний хөгжлийн сан;
- Төлбөртэйгөөр докторантурт суралцагчдын сургалтын төлбөр;
- Гадаадын төсөл, хөтөлбөр;
- Бусад эх үүсвэр.

Найм. Бодлогын хэрэгжилтэд тавих хяналт

8.1. БХЯ-ны Шинжлэх ухаан, технологи, инновацын зөвлөлийн дарга, яамны Стратегийн бодлого төлөвлөлтийн газрын дарга нар “Батлан хамгаалах яамнаас баримтлах эрдэмтэн бэлтгэх бодлого”-ын хэрэгжилтэд хяналт тавина.

8.2. “Батлан хамгаалах яамнаас баримтлах эрдэмтэн бэлтгэх бодлого”-ын хэрэгжилтийн үр дүнг 3 жил тутам Батлан хамгаалахын сайдын зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлнэ.

БАТЛАН ХАМГААЛАХ ЯАМ